КОЗА-ДЕРЕЗА

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ

КОЗА-ДЕРЕЗА

Були собі дід та баба. Поїхав дід на ярмарок та й купив собі козу. Привіз її додому, переночували, а на другий день посилає старшого сина ту козу пасти. Пас, пас хлопець її аж до вечора та й став гнати додому. Тільки до воріт став дóгонити, а дід став на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізонько моя мила, кізонько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я й не пила, я й не їла: тільки бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, тільки бігла через гребельку та вхопила води крапельку, тільки пила, тільки й їла!

От дід розсердився на сина, що він погано худобу доглядає, та й прогнав його.

На другий день посилає другого сина — меншого. Пас, пас хлопець козу аж до вечора та й став гонити додому. Тільки став до воріт догонити,

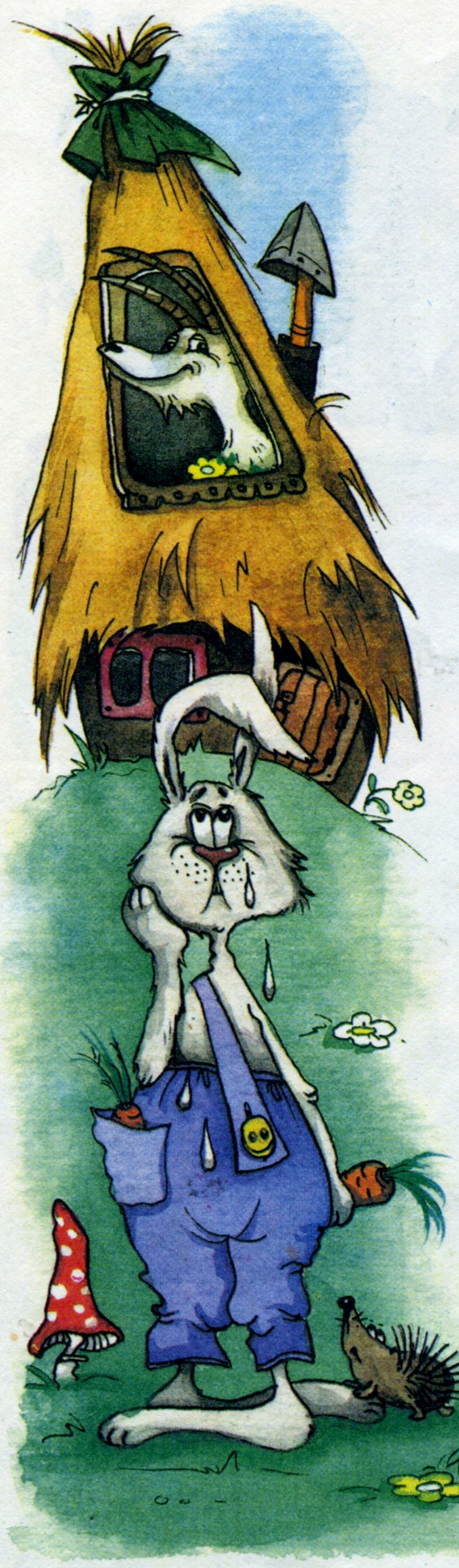

а дід став на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізонько моя мила, кізонько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я не пила, я й не їла: тільки бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, бігла через гребельку та вхопила води крапельку, — тільки пила, тільки й їла!

От дід і того сина прогнав.

На третій день посилає вже жінку. От вона погнала козу, пасла увесь день, а ввечері стала гонити до двору, а дід уже стоїть на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізонько моя мила, кізонько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я не пила, я й не їла, бігла через місточок, ухопила кленовий листочок, бігла через гребельку, вхопила води крапельку, — тільки пила, тільки й їла!

От той дід прогнав і бабу.

На четвертий день погнав він уже сам козу, пас увесь день, а ввечері погнав додому, потім став на воротях у червоних чоботях та й питається:

— Кізонько моя мила, кізонько моя люба! Чи ти пила, чи ти їла?

— Ні, дідусю, я не пила, я й не їла: бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, бігла через гребельку, вхопила води крапельку, — тільки пила, тільки й їла.

От тоді дід розсердився, пішов до коваля, висталив ніж і став її різати. Коза вирвалася та

й утекла в ліс. У лісі бачить коза зайчикову хатку, — вона туди вбігла та й заховалася на печі.

От прибігає зайчик, коли чує — хтось є у хатці. Зайчик питається:

— А хто, хто в моїй хатці?

А коза сидить на печі та й каже:

— Я коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена,
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету, —
Тут тобі й смерть!

От зайчик злякався, вибіг з хати та й сів під дубком. Сидить та й плаче. Коли йде ведмідь та й питається:

— Чого ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені, ведмедику, не плакати, коли в моїй хатці звір страшний сидить!

А ведмідь:

— От я його вижену!

Побіг до хати:

— А хто, хто в зайчиковій хаті?

А коза з печі:

— Я коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена,
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,

Ніжками затопчу,
Хвостиком замету, —
Тут тобі й смерть!

Ведмідь ізлякався та й побіг з хати.

— Ні, — каже, — зайчику-побігайчику, не вижену — боюсь.

От ізнов пішов зайчик, сів під дубком та й плаче. Коли йде вовк і питається:

— А чого це ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені, вовчику-братику, не плакати, коли в моїй хатці звір страшний сидить?

А вовк:

— От я його вижену.

— Де тобі його вигнати! Тут і ведмідь гнав, та не вигнав.

— Отже вижену.

Побіг вовк до хати та й питається:

— А хто, хто в зайчиковій хатці?

А коза з печі:

— Я коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена,
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету, —
Тут тобі й смерть!

От вовк ізлякався та й побіг з хати.

— Ні,— каже,— зайчику-побігайчику, не вижену — боюсь.

Зайчик ізнов пішов, сів під дубком та й плаче. Коли біжить лисичка, побачила зайчика та й питається:

— А чого ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені, лисичко-сестричко, не плакати, коли в моїй хатці страшний звір сидить?

А лисичка:

— От я його вижену!

— Де тобі, лисичко, його вигнати! Тут і ведмідь гнав — не вигнав, і вовк гнав та не вигнав, а то ти!

— Отже вижену!

Побігла лисичка до хати та:

— А хто, хто в зайчиковій хатці?

А коза з печі:

— Я коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена,
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету, —
Тут тобі й смерть!

От лисичка злякалась та й побігла з хати.

— Ні, — каже, — зайчику-побігайчику, не вижену — боюсь.

Пішов зайчик, сів під дубком та й знов плаче

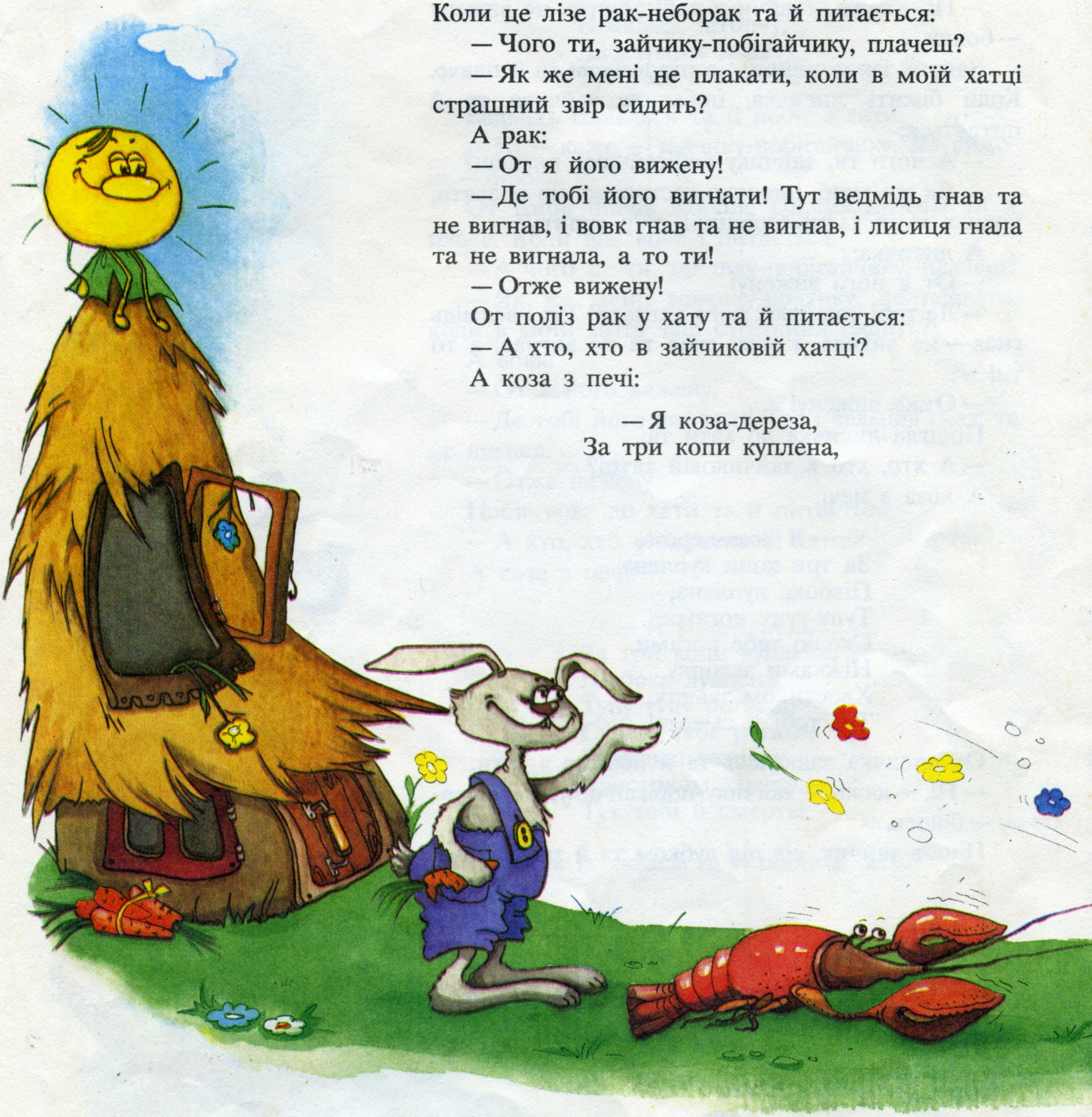

Коли це лізе рак-неборак та й питається:

— Чого ти, зайчику-побігайчику, плачеш?

— Як же мені не плакати, коли в моїй хатці страшний звір сидить?

А рак:

— От я його вижену!

— Де тобі його вигнати! Тут ведмідь гнав та не вигнав, і вовк гнав та не вигнав, і лисиця гнала та не вигнала, а то ти!

— Отже вижену!

От поліз рак у хату та й питається:

— А хто, хто в зайчиковій хатці?

А коза з печі:

— Я коза-дереза,
За три копи куплена,

Півбока луплена,
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету, —
Тут тобі й смерть!

А рак усе лізе та лізе, виліз на піч та:

— А я рак-неборак,
Як ущипну, — буде знак!

Та як ущипне козу клешнями!.. Коза як замемекає, та й з печі, та й з хати — побігла, тільки видно! От тоді зайчик радий, прийшов у хатку та так уже ракові дякує... Та й став жити в своїй хатці.

ПІВНИК І ДВОЄ МИШЕНЯТ

Жили собі двоє мишенят — Круть та Верть і Півник Голосисте Горлечко. Мишенята було тільки й знають, що танцюють та співають. А півник удосвіта встане, всіх піснею збудить та й до роботи береться. Ото якось підмітав у дворі та й знайшов пшеничний колос.

— Круть, Верть, — став гукати півник, — а гляньте-но, що я знайшов!

Поприбігали мишенята та й кажуть:

— Коли б це його обмолотити...

— А хто молотитиме? — питається півник.

— Не я! — одказує одне мишеня.

— Не я! — каже й друге мишеня.

— Я обмолочу, — каже до них півник. І взявся до роботи.

А мишенята й далі граються.

От вже й обмолотив півник колосок та й знов гукає:

— Гей, Круть, гей, Верть, а йдіть гляньте, скільки зерна я намолотив!

Поприбігали мишенята.

— Треба, — кажуть, — зерно до млина однести та борошна намолотити.

— А хто понесе? — питає півник.

— Не я! — гукає Круть.

— Не я! — гукає Верть.

— Ну, то я однесу, — каже півник. Узяв на плечі мішок та й пішов.

А мишенята собі одно скачуть — у довгої лози граються.

Прийшов півник додому, знов кличе мишенят:

— Гей, Круть, гей, Верть! Я борошно приніс.

Поприбігали мишенята, пораділи:

— Ой, півничку! Вже тепер тісто треба замісити та пиріжечків спекти.

— Хто ж міситиме? — питає півник.

А мишеня́та знов своє:

— Не я! — пищить Круть.

— Не я! — пищить Верть.

Подумав, подумав півник та й каже:

— Доведеться мені, мабуть.

От замісив півник тісто, приніс дрова та й розпалив у печі. А як у печі нагоріло, посадив пиріжки.

Мишенята й собі діло мають: пісень співають, танцюють.

Аж ось і спеклися пиріжки, повиймав їх півник, виклав на столі.

А мишенята вже й тут. І гукати їх не треба.

— Ох, і голодний я! — каже Круть.

— А я який голодний! — каже Верть.

Та й посідали до столу. А півник і каже:

— Стривайте-но, стривайте! Ви мені перше скажіть, хто знайшов колосок?

— Ти, — кажуть мишенята.

— А хто його обмолотив?

— Ти, — вже тихіше відказують Круть з Вертем.

— А тісто хто місив? Піч витопив? Пиріжків напік?

— Ти, — вже й зовсім нищечком кажуть мишенята.

— А що ж ви робили?

Що мали казати мишенята? Нічого. Стали вони тут вилазити з-за столу, а півник їх і не тримає. Хто ж отаких лінюхів пиріжками пригощатиме?

КОЛОБОК

Жили собі дід та баба, та такі убогі, що нічого у них нема. От раз дожились вже до того, що не стало у них і хліба — й їсти нічого. Дід і каже:

— Бабусю! Піди у хижку, назмітай у засіці борошенця та спечи мені колобок.

От баба так і зробила: витопила в печі, замісила борошно, що назмітала, спекла колобок і поклала на вікні, щоб простиг. А він з вікна — на призьбу, а з призьби — на землю, та й побіг. Біжить та й біжить, а назустріч йому зайчик.

— Колобок, — каже, — колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, зайчику-побігайчику, я тобі пісні заспіваю.

— Ану, якої?

— Я по коробу метений,
На яйцях спечений,
Як од баби та од діда втік,
Так і од тебе втечу!

Та й побіг. Біжить та й біжить, — зустрічає його вовк.

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, вовчику-братику, я тобі пісні заспіваю.

— Ану, якої?

— Я по коробу метений,
На яйцях спечений,
Як од баби та од діда втік,
Так і од тебе втечу!

Та й побіг. Знову біжить та й біжить, — зустрічає його ведмідь.

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!
— Не їж мене, ведмедику-братику, я тобі пісні заспіваю.
— Ану!

— Я по коробу метений,
На яйцях спечений,
Як од баби та од діда втік,
Так і од тебе втечу!

Та й маху! Біжить та й біжить, зустрічається з лисичкою.
— Колобок, колобок, я тебе з'їм!
— Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісні заспіваю
— Ану, якої?

— Я по коробу метений,
На яйцях спечений,
Як од баби та од діда втік,
Так і од тебе втечу!

— Ану-ну, ще заспівай! Сідай у мене на язиці, щоб мені чутніше було.

Колобок сів та й давай співати:

— Я по коробу метений,
На яйцях спечений...

А лисичка його — гам! Та й проковтнула.

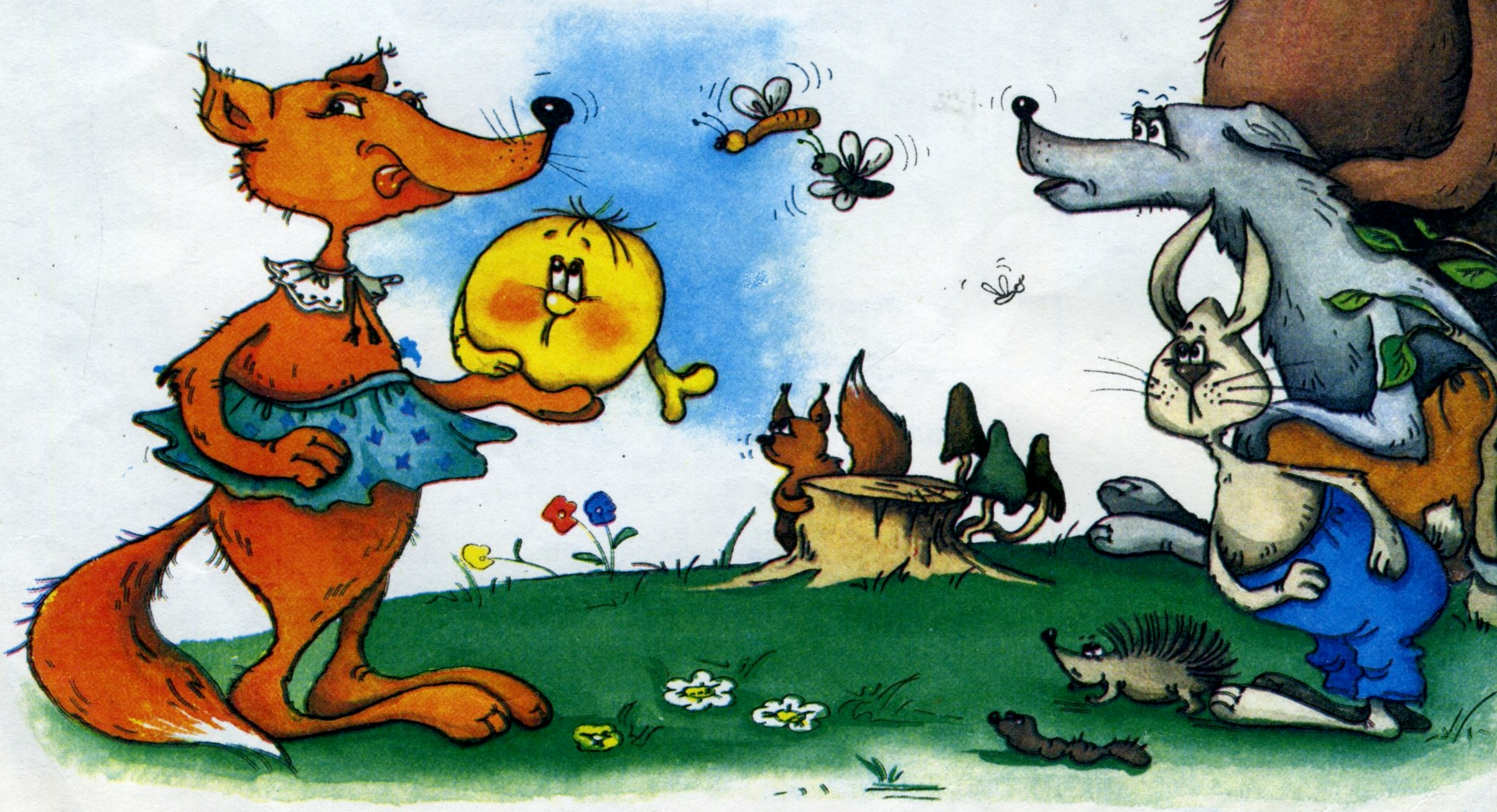

ЗМІСТ

Коза-дереза 1
Півник і двоє мишенят 9
Колобок 12

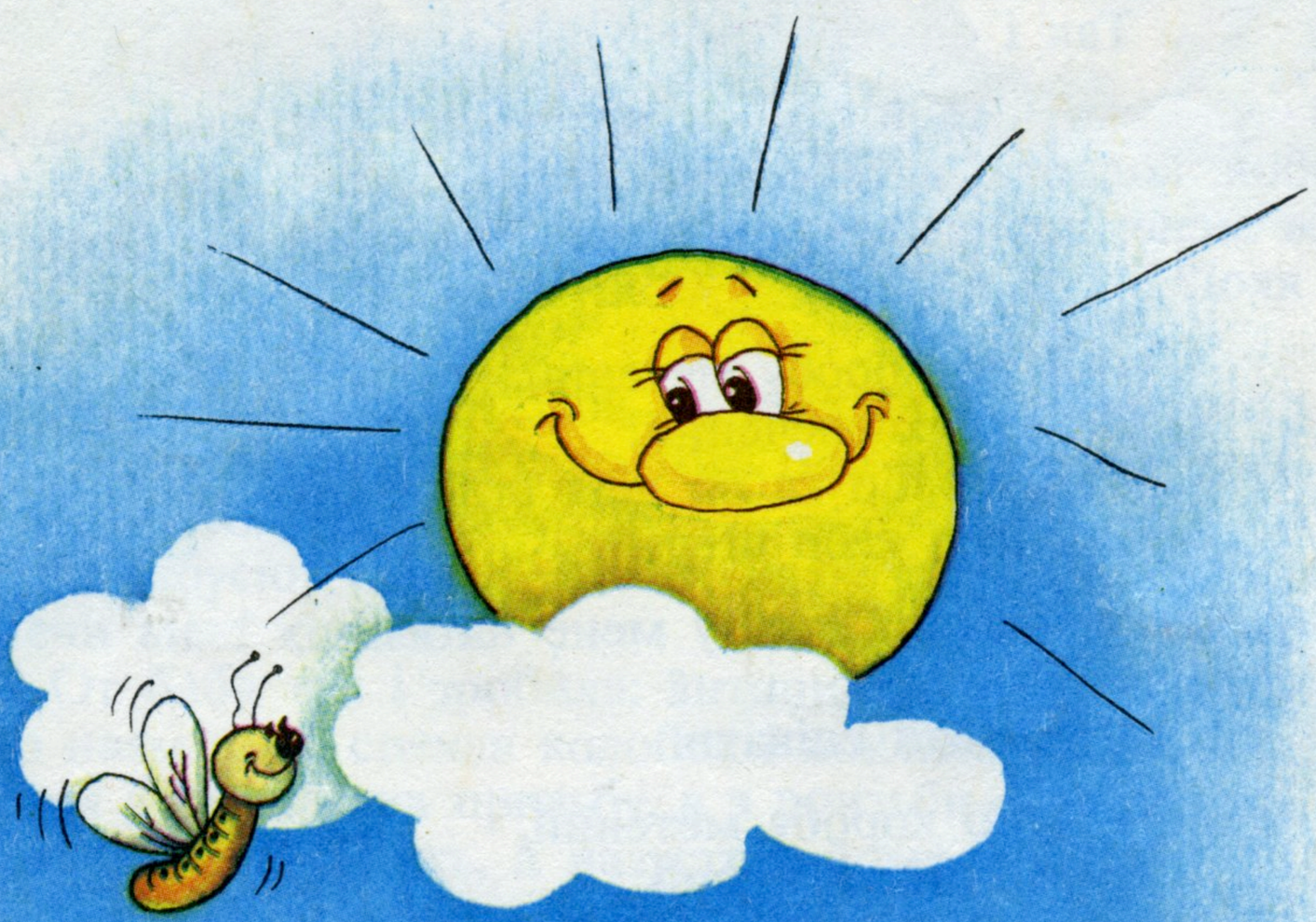

Літературно-художнє видання
КОЗА-ДЕРЕЗА
Українські народні казки
Київ, «Інтерпрес ЛТД», 1994
Художник
ЛІЛІЯ АНАТОЛІЇВНА МАЗУРКЕВИЧ
Редактор **А. І. Філатова**
Художньо-технічний редактор **Т. Г. Єрошенко**

Здано на виробництво 14.07.93. Підписано до друку 27.10.93. Формат 84×100 1/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура Шкільна. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 1,56. Умовн. фарб.-відб. 6,24. Облік.-вид. арк. 0,74. Зам. № 4-22.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтерпрес», 252680, Київ-680, вул. Дегтярівська, 31.
Віддруковано на поліграфкомбінаті «Україна»
254119, Київ-119, вул. Дегтярівська, 38—44.

К $\frac{4803640104-11}{94}$ Інф. лист.

ISBN 5-7707-3766-2

© Художник Л. А. Мазуркевич, 1994